

Asia: VN/37157/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi suurten konsernien vähimmäisverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi suurten konsernien vähimmäisverosta annetun lain (1308/2023) muuttamisesta

1. Yleistä

Esitysluonnoksessa ehdotetaan vuoden 2024 alusta voimaantulleen suurten konsernien vähimmäisverosta annetun lain (minimiverolaki) muuttamista siten, että siinä otettaisiin huomioon OECD:n ja G20-maiden osallistavan kehyksen puitteissa vuonna 2023 annetut soveltamisohjeet. Suomen laki suurten konsernien vähimmäisverosta perustuu EU:n minimiverodirektiiviin, joka puolestaan nojaa läheisesti OECD:n piirissä valmisteltuihin GloBE-mallisääntöihin. Minimiverojärjestelmän täsmentäminen, jatkokehittäminen ja sääntöjen tulkintojen ohjaaminen on suunniteltu toteutettavaksi OECD:n ja G20-maiden osallistavan kehyksen puitteissa.

Esityksen tarkoituksena on varmistaa, että minimiveroa sovelletaan Suomessa samalla tavoin kuin muissa maissa ja erityisesti, että Suomen minimiverolakia kohdeltaisiin GloBE-mallisäännöissä tarkoitettuina ehdot täyttävinä sääntöinä. Tätä varten ehdotetaan, että OECD:n ja G20-maiden osallistavan kehyksen vuonna 2023 annetuista soveltamisohjeista säädetään kotimaiseen lakiin uusiksi verotussäännöiksi katsottavat osat sekä hyvin tulkinnallisia kohtia koskevat selvennykset. Ohjeisiin sisältyviä muita tulkintaselvennyksiä sen sijaan ei esitetä säädettäväksi lakiin; tulkintojen yhdenmukaisuus voidaan esityksen perustelujen mukaan varmistaa esimerkiksi Verohallinnon antamalla ohjeistuksella.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan minimiverolakiin suuri joukko muutoksia, jotka ovat luonteeltaan pääosin täsmennyksiä, rajauksia, säännösten uudelleenryhmittelyä ja kielellisiä muutoksia. Eräissä tapauksissa verovelvolliselle tarjotaan uudenlainen mahdollisuus valita jonkin erityisen taloudellisen toimen käsittelytapa. Esimerkkinä rajauksista mainittakoon julkishallinnon yksiköiden ja valtiollisten rahastojen rajaaminen järjestelmän ulkopuolelle. Täsmennyksistä voidaan nostaa esiin tilikauden määrittelyn aiempaa yksityiskohtaisempi määrittely. Uusia valintamahdollisuuksia liittyisi mm. ns. pienomistusosinkojen, eräiden velkajärjestelyjen sekä palautukseen oikeuttavien veronhyvitysten käsittelyyn. Monilla muutosehdotuksilla on sisällöllistä merkitystä. Tämä koskee mm. muutoksia

hybridimuotoisten rahoitusinstrumenttien kohtelussa, vakuutuslaitosten määritellyn tuloksen laskennassa sekä leasing-sopimuksilla hankitun käyttöomaisuuden huomioimisessa ns. substanssivähennyistä laskettaessa. Muutosehdotukset koskevat myös ns. olettamasaännöksiä, jotka yksinkertaistavat ja vähentävät yritysten velvoitteita. Näistä mainittakoon maakohtaisen raportoinnin piiriin kuulumattomalle konsernille annettu mahdollisuus soveltaa yksinkertaistettua minimiveron laskentaa.

Esitysluonnoksessa arvioidaan, ettei ehdotetuilla muutoksilla ole vaikutusta verotuloihin. Liittyen muutosehdotusten täsmentävään luonteeseen tämä arvio on uskottava. Muutosten arvioidaan myös keventävän yritysten ja viranomaisen hallinnollista taakkaa, koska ne sisältävät rajauksia verovelvollisuuteen ja yksinkertaistavia menettelyjä. Suhteutettuna minimiverolain kokonaisuudessaan aiheuttamaan rasitukseen tämä vaikutus lienee kuitenkin vähäinen.

2. Huomioita liittyen esitysluonnokseen

Valtion taloudellisella tutkimuskeskuksella ei ole huomautettavaa esitysluonnoksen sisältöön. Luonnostekstin seuraaminen koettiin kuitenkin hankalaksi, mikä teki esityksen sisällön arvioimisesta työlästä. Minimiveroa koskeva sääntely on toki yleisesti poikkeuksellisen monimutkainen ja sisältää suuren määrän uusia käsitteitä. Osaksi tämä monimutkaisuus liittyy veron globaaliin luonteeseen. Sääntelyssä on jouduttu ottamaan huomioon laajasti eri maissa sovellettavat verojärjestelmät, joiden kirjo on hyvin laaja, ja jouduttu samalla tekemään sääntelyä monimutkaistavia kompromisseja.

Toisaalta vaikeus seurata esitysluonnoksen tekstiä näyttäisi liittyvän myös valittuun esitystapaan. Esimerkiksi säännöskohtaisissa perusteluissa ei juuri tarjota taustoitusta muuttuneille kohdille eikä avata muutosten merkitystä. Vertailtaessa esitysluonnosta Ruotsin Finansdepartementetin samaa aihetta koskevaan raporttiin ”Komplementeringar till bestämmelserna om tilläggs-katt för företag i stora konserner”, Fi2024/00750, huomataan suuri ero luettavuudessa. Jälkimmäinen sisältää lavean kuvauksen muutoksen kohteena olevien säännösten taustoista ja muutosten syistä. Lisäksi muutosten merkitystä kuvataan usein laskuesimerkein.

Myös Suomen minimiverolain kankean oloiset termit heikentävät tekstin luettavuutta. Siinä käytetään esimerkiksi käsitettä ”määritely tulos” kuvaamaan GloBE-sääntöjen mukaista oikaistua tulosta (engl. GloBE income, adjusted income; ruots. justerad resultat). GloBE sääntöjen mukaisista veroista käytetään puolestaan nimitystä ”oikaistut huomioitavat verot” tai ”huomioitavat verot” (engl. adjusted covered taxes, ruots. justerade skatter). Suomenkielisten termien yhdenmukaisuus olisi voitu saavuttaa käyttämällä yksinkertaisesti esimerkiksi termejä ”oikaistu tulos” ja ”oikaistut verot”. Suomen laissa ”safe harbour” -termin vastine on ”olettamasaännös”. Ruotsissa vastaava termi näyttäisi olevan ”förenklingsregel”. Jälleen olisi varmaankin ollut löydettävissä kuvaavampi suomenkielinen termi. Nämä termivalinnat on toki tehty jo alkuperäistä minimiverolakia valmisteltaessa.

(Lausunnon ovat valmistelleet Seppo Kari ja Marika Viertola)

Hakola-Uusitalo Tuulia
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus

Kari Seppo
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus